

UDC: 323,796

LBC: JV6001.5(571)

MJ № 454

 10.33864/2617-751X.2026.v9.i1.440-455

THE EXPERIENCE OF IMPLEMENTING YOUTH AND SPORTS POLICY IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN AT THE MODERN STAGE

Khalil Yusifli*

Abstract. Over the past two decades, youth policy has become one of the pressing issues on the global agenda. In modern civilized states, sports policy is now integrated into youth policy and implemented within a unified strategic framework. The Republic of Azerbaijan has more than 30 years of rich experience in this field. The youth and sports policy founded by the National Leader Heydar Aliyev has been consistently continued since 2003 by the successful successor of his political course, President Ilham Aliyev. This article examines the youth and sports policy implemented at the current stage under the leadership of President Ilham Aliyev. Within the framework of the research, state governance in youth and sports policy, the formation and functioning of state institutions, the measures and mechanisms implemented to increase youth participation in socio-political life, as well as state programs adopted in various areas, the "Development Strategy of Azerbaijani Youth for 2015–2025," and new trends observed in the development of sports are analyzed. Comparisons with the experience of previous years are conducted, and attempts are made to identify the strengths and weaknesses of state policy. The analyses show that the youth and sports policy implemented in Azerbaijan is not limited to ensuring the comprehensive development of young people, but also serves, as an integral part of social policy, to address pressing social problems of society, improve the welfare of the population, and ensure the country's future development. Based on the results of the research, it has been determined that in the modern period, youth and sports policy is implemented under the leadership of President Ilham Aliyev as a consistent and systematic state policy based on international experience while preserving national and moral values.

Keywords: Youth and sports policy, State governance, State programs, Participation in socio-political life, Azerbaijan, Heydar Aliyev, Ilham Aliyev

* Doctoral Student in the "Political Theory" Program, Department of Social Sciences, Ganja State University; Ganja, Azerbaijan

E-mail: yusiflixalil1@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-4195-4800>

To cite this article: Yusifli, Kh. [2026]. THE EXPERIENCE OF IMPLEMENTING YOUTH AND SPORTS POLICY IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN AT THE MODERN STAGE. "Metafizika" journal, 9(1), pp.440-455.

<https://doi.org/10.33864/2617-751X.2026.v9.i1.440-455>

Article history:

Received: 13.08.2025 **Revised:** 20.10.2025 **Accepted:** 02.02.2026 **Published:** 15.03.2026

Copyright: © 2025 by AcademyGate Publishing. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the CC BY-NC 4.0. For details on this license, please visit

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

УДК: 323,796

ББК: JV6001.5(571)

МЖ № 454

 10.33864/2617-751X.2026.v9.i1.440-455

ОПЫТ РЕАЛИЗАЦИИ МОЛОДЁЖНОЙ И СПОРТИВНОЙ ПОЛИТИКИ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Халил Юсифли*

Абстракт. За последние два десятилетия молодежная политика превратилась в одну из актуальных проблем глобальной повестки дня. В современных цивилизованных государствах спортивная политика интегрируется в молодежную политику и реализуется в рамках единой стратегической концепции. Азербайджанская Республика обладает более чем 30-летним богатым опытом в данной сфере. Молодежная и спортивная политика, основы которой были заложены Общенациональным лидером Гейдаром Алиевым, с 2003 года последовательно продолжается успешным продолжателем его политического курса — Президентом Ильхамом Алиевым. В данной статье исследуется молодежная и спортивная политика, реализуемая на современном этапе под руководством Президента Ильхама Алиева. В рамках исследования проанализированы государственное управление в сфере молодежной и спортивной политики, формирование и деятельность государственных институтов, меры и механизмы, направленные на повышение участия молодежи в общественно-политической жизни, а также государственные программы, принятые по различным направлениям, «Стратегия развития молодежи Азербайджана на 2015–2025 годы» и новые тенденции, наблюдаемые в развитии спорта. Проведены сопоставления с опытом предыдущих лет и предприняты попытки определить сильные и слабые стороны государственной политики. Результаты анализа показывают, что реализуемая в Азербайджане молодежная и спортивная политика не ограничивается обеспечением всестороннего развития молодежи, но и, являясь составной частью социальной политики, способствует решению актуальных социальных проблем общества, повышению уровня благосостояния населения и обеспечению будущего развития страны. На основе результатов исследования установлено, что в современных условиях молодежная и спортивная политика под руководством Президента Ильхама Алиева реализуется как последовательная и системная государственная политика, основанная на международном опыте при сохранении национальных и духовных ценностей.

Ключевые слова: Молодежная и спортивная политика, Государственное управление, Государственные программы, Участие в общественно-политической жизни, Азербайджан, Гейдар Алиев, Ильхам Алиев

* Аспирант по специальности «Политическая теория», кафедра социальных наук, Гянджинский государственный университет; Гянджа, Азербайджан

E-mail: yusiflixalil1@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-4195-4800>

Цитировать статью: Юсифли, Х. [2026]. ОПЫТ РЕАЛИЗАЦИИ МОЛОДЁЖНОЙ И СПОРТИВНОЙ ПОЛИТИКИ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ. *Журнал «Metafizika»*, 9(1), с.440-455.

<https://doi.org/10.33864/2617-751X.2026.v9.i1.440-455>

История статьи:

Поступила: 13.08.2025 Переработана: 20.10.2025 Принята: 02.02.2026 Опубликовано: 15.03.2026

Copyright: © 2025 by AcademyGate Publishing. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the CC BY-NC 4.0. For details on this license, please visit

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

UOT: 323,796

KBT: JV6001.5(571)

MJ № 454

 10.33864/2617-751X.2026.v9.i1.440-455

MÜASİR MƏRHƏLƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA GƏNCLƏR VƏ İDMAN SİYASƏTİNİN REALLAŞDIRILMASI TƏCRÜBƏSİ

Xəlil Yusifli*

Abstrakt. Son iki onillikdə gənclər siyasəti qlobal gündəmin aktual məsələlərindən birinə çevrilmişdir. Artıq müasir sivil dövlətlərdə idman siyasəti də gənclər siyasətinə inteqrasiya edilərək vahid strateji çərçivədə həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikası bu istiqamətdə 30 ildən artıq zəngin təcrübəyə malikdir. Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən təməli qoyulan gənclər və idman siyasəti 2003-cü ildən etibarən onun siyasi kursunun uğurlu davamçısı olan Prezident İlham Əliyev tərəfindən ardıcıl şəkildə davam etdirilir. Bu məqalədə müasir mərhələdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə reallaşdırılan gənclər və idman siyasəti araşdırılır. Tədqiqat çərçivəsində gənclər və idman siyasətində dövlət idarəetməsi, dövlət institutlarının formalaşması və fəaliyyəti, gənclərin ictimai-siyasi həyatda iştirakının artırılması məqsədilə görülən tədbirlər və tətbiq olunan mexanizmlər, eləcə də müxtəlif istiqamətlər üzrə qəbul edilmiş dövlət proqramları, “2015–2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin inkişaf strategiyası” və idmanın inkişafında müşahidə olunan yeni tendensiyalar təhlil edilmiş, əvvəlki illərin təcrübəsi ilə müqayisələr aparılaraq dövlət siyasətinin güclü və zəif tərəflərinin müəyyənləşdirilməsinə cəhd göstərilmişdir. Təhlillər göstərir ki, Azərbaycanda reallaşdırılan gənclər və idman siyasəti təkcə gənclərin hərtərəfli inkişafını təmin etməklə kifayətlənmir, eyni zamanda sosial siyasətin tərkib hissəsi kimi cəmiyyətin aktual sosial problemlərinin aradan qaldırılmasına, əhalinin rifah səviyyəsinin yüksəldilməsinə və ölkənin gələcək inkişafının təmin olunmasına xidmət edir. Tədqiqatın nəticələrinə əsasən müəyyən edilmişdir ki, gənclər və idman siyasəti müasir dövrdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli və mənəvi dəyərlər qorunmaqla, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan ardıcıl və sistemli dövlət siyasəti kimi reallaşdırılmaqdadır.

Açar sözlər: Gənclər və idman siyasəti, Dövlət idarəetməsi, Dövlət proqramları, İctimai-siyasi həyatda iştirak, Heydər Əliyev, İlham Əliyev, Azərbaycan

* Gəncə Dövlət Universitetinin Sosial fənlər kafedrasının “siyasi nəzəriyyə” ixtisasının doktorantı; Gəncə, Azərbaycan
E-mail: yusiflixalil@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-4195-4800>

Məqaləyə istinad: Yusifli, X. [2026]. MÜASİR MƏRHƏLƏDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA GƏNCLƏR VƏ İDMAN SİYASƏTİNİN REALLAŞDIRILMASI TƏCRÜBƏSİ. “Metafizika” jurnalı, 9(1), səh.440-455.

<https://doi.org/10.33864/2617-751X.2026.v9.i1.440-455>

Məqalənin tarixçəsi:

Daxil olub: 13.08.2025 **Yenidən baxılıb:** 20.10.2025 **Təsdiqlənib:** 02.02.2026 **Dərc olunub:** 15.03.2026

Copyright: © 2025 by AcademyGate Publishing. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the CC BY-NC 4.0. For details on this license, please visit

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

1. Giriş

Bütün ölkələrdə gənclər həm inkişaf üçün mühüm insan resursu, həm də sosial dəyişikliklərin, iqtisadi inkişafın və texnoloji innovasiyaların əsas aparıcı qüvvəsidir. Müasir dövrdə qloballaşma şəraitində dünya iqtisadiyyatının inkişafı və texnologiyaların sürətlə yayılması gəncləri təkcə dünyanın digər hissələri ilə deyil, həm də bir-biri ilə daha sıx şəkildə əlaqələndirmişdir. Bununla yanaşı, cəmiyyət üçün yeni imkanlar yaradan və milli müxtəlifliyi zənginləşdirən qloballaşma prosesi müəyyən problemlərin meydana çıxmasına da səbəb olur. Bu proseslər öz növbəsində gənclərə birbaşa təsir göstərərək onları yeni reallıqlara uyğunlaşmağa, sosiallaşma imkanlarını genişləndirməyə, layiqli həyat standartlarına və keyfiyyətli həyat səviyyəsinə nail olmaq yollarını axtarmağa sövq edir [United Nations, 2010, s.10].

Gənclərin problemləri yalnız iqtisadi xarakter daşımır, eyni zamanda sosial və siyasi sahələri də əhatə edir. Bu problemləri ümumilikdə sosial problemlər kimi qiymətləndirmək mümkündür, çünki onların birbaşa qaynağı cəmiyyətdəki sosial hadisələrdir. Gənclərin mövcud problemlərinin həlli üçün əsas vasitə isə onlara yönəlmiş məqsədyönlü dövlət siyasətinin formalaşdırılmasıdır. Bu siyasət bir çox ölkələrdə “gənclər siyasəti” anlayışı ilə ifadə olunur. 2016-cı ilin göstəricilərinə əsasən, dünya ölkələrinin təxminən üçdə ikisi (131 dövlət) milli gənclər siyasətinə malikdir [Oxfam, 2016, s.13]. Son illərdə isə inkişaf etmiş dövlətlərdə idman siyasətində gənclər siyasəti ilə uzlaşdırılaraq vahid və ümumi strateji çərçivədə həyata keçirilir [Aslanlı, 2023, s.133].

Gənclər siyasətini həyata keçirən hər bir ölkə öz sosial-iqtisadi inkişaf səviyyəsini və siyasi şəraitini nəzərə alaraq, bu siyasətin əsas sahələrini və prioritet istiqamətlərini müəyyən edir. Hal-hazırda Finlandiya, İsveç, Böyük Britaniya, Fransa və Almaniya kimi inkişaf etmiş Qərbi ölkələrində uzun müddətdir ki, sistemli şəkildə gənclər siyasəti həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasında da gənclərə diqqət və qayğının artırılması, gənclərlə bağlı dövlət siyasətinin əsas prinsiplərinin müəyyən edilməsi, gənclərin hərtərəfli inkişafı üçün şəraitin yaradılması Ümummilli lider Heydər Əliyev adı ilə birbaşa bağlıdır. Azərbaycan gənclərinin üzləşdiyi problemləri dərinlən təhlil edən Heydər Əliyev məhz bu problemlərin aradan qaldırılması, onların respublikanın ictimai-siyasi və mədəni həyatında iştirakının təmin edilməsi, təhsil və məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə gənclər siyasətinin institusional, hüquqi və siyasi çərçivəsinin formalaşdırılmasına xüsusi diqqət göstərmişdir [Cəfərov, 2009, s.364].

Konstitusion əsaslara uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasında gənclər siyasəti 2002-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə qəbul edilmiş “Gənclər siyasəti haqqında” Qanunla tənzimlənir [Hasankhanlı, 2025, s.167].

Qanun Azərbaycan Respublikasında gənclər siyasətinin məqsədlərini, prinsiplərini, istiqamətlərini, təşkilati-hüquqi əsaslarını müəyyən edir. Qanuna əsasən, gənclər siyasəti gənclərin hərtərəfli inkişafını, cəmiyyətin həyatında onların fəal iştirakını təmin etmək məqsədi ilə dövlət tərəfindən ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi, təşkilati-hüquqi şəraitin və təminatların yaradılmasına yönəlmiş tədbirlər sistemidir [Azərbaycan Respublikasının Gənclər Siyasəti haqqında Qanunu”, 2002].

Azərbaycan Respublikasında dövlət gənclər və idman siyasətinin reallaşdırılmasını bir neçə məntiqi mərhələyə bölmək olar:

1.1991-1993-cü illər - Gənclərlə bağlı heç bir tədbir görülmədiyi üçün bu mərhələni durğunluq və ya fəaliyyətsizlik dövrü adlandırmaq olar.

2.1993-1999 - ikinci mərhələni dirçəliş və səfərbərlik dövrü hesab etmək olar.

3.1999-2003 - üçüncü mərhələdə dövlət gənclər siyasətinin qanunvericilik və normativ-hüquqi bazası formalaşdırılmışdı.

4.2003-2015 - dördüncü mərhələni təşkilatlanma və institutlaşma dövrü adlandırmaq olar.

5.2015-ci ildən sonra bu, modernləşmə və strateji inkişaf dövrüdür. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə “2015-2025-ci illər üçün gənclərin İnkişaf Strategiyası” təsdiq edilmişdi. Bu sənədin qəbulu dövlət gənclər siyasətinin müasirləşdirilməsinin və yeni keyfiyyət səviyyəsinə keçidinin başlanğıcı hesab oluna bilər [2015–2025-ci illər üçün Azərbaycan Gənclərinin İnkişaf Strategiyası, 2015].

Bu məqalədə 2015-ci ildən sonra modernləşmə və strateji inkişaf dövründə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən gənclər və idman siyasətinin inkişafı, bu istiqamətdə görülən tədbirlər araşdırılmış və onların optimallaşdırılması üçün bir sıra təkliflər irəli sürülmüşdür. Məqalənin əsas məqsədi müasir mərhələdə həyata keçirilən gənclər və idman siyasətinin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməkdir.

2.Gənclər və idman siyasətinin reallaşdırılmasında dövlət idarəetməsi və dövlət institutları

Azərbaycan Respublikasında gənclər və idman siyasəti mərkəzləşdirilmiş idarəetmə anlayışına əsaslanır. Bu siyasətin həyata keçirilməsində əsas icraedici dövlət institutu 2006-cı ildə Prezident İlham Əliyevin Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Gənclər, İdman və Turizm Nazirliyinin əsasında yaradılmış Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyidir. Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi ölkədə gənclər, bədən tərbiyəsi və idman sahələrində dövlət siyasətini və tənzimlənməsini həyata keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanıdır.

Hazırda nazirliyin strukturunda iki əsas şöbə fəaliyyət göstərir: Gənclərlə iş şöbəsi və İdman şöbəsi. Gənclərlə iş şöbəsi gənclərin sosial inkişafının dəstəklənməsi, onların ictimai-siyasi fəallığının artırılması və dövlət gənclər siyasətinin icrasını təmin edən proqramların həyata keçirilməsi ilə məşğuldur. İdman şöbəsi isə bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafı, kütləvi idmanın təşviqi, eləcə də peşəkar idmanın dəstəklənməsi istiqamətində fəaliyyət göstərir.

Müasir mərhələdə gənclər və idman siyasətinin həyata keçirilməsində əsas icraedici orqan Gənclər və İdman Nazirliyi olsa da, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Elm və Təhsil Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, yerli icra hakimiyyəti orqanları, eləcə də bir sıra digər dövlət qurumları bu prosesdə aktiv şəkildə iştirak edirlər.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası nəzdində Gənclər Siyasəti və İdman Məsələləri şöbəsi fəaliyyət göstərir. Bu struktur ölkədə gənclər siyasətinin əlaqələndirilmiş və sistemli şəkildə həyata keçirilməsini təmin edir. Şöbənin rəhbəri eyni zamanda gənclər siyasəti və idman sahələri üzrə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi vəzifəsini icra edir. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin tərkibində isə gənclər və idman sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsinə dair qanun və qərar layihələrinin hazırlanması məqsədilə Gənclər və İdman Komitəsi fəaliyyət göstərir [Talibli, 2023, s.3].

Prezident İlham Əliyevin uğurlu siyasətinin nəticəsi olaraq gənclər siyasətinin idarəetməsinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə bir sıra yeni qurumlar yaradılmışdır. Bunlardan biri 2018-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondunun bazasında yaradılmış “Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu” publik hüquqi şəxsidir. Gənclər Fondu qısa müddət ərzində gənclər siyasətinin əsas aktorlarından birinə çevrilmişdir. Fondun gənclər siyasəti sahəsində fəaliyyəti gənclər siyasəti çərçivəsində elm, təhsil, mədəniyyət və digər sosial sahələr üzrə dəstəyin göstərilməsi, eləcə də gənclərin inkişafı ilə bağlı qəbul edilmiş proqramların hazırlanmasında və icrasında iştirak etməkdən ibarətdir. Son on il ərzində Fond 4,550-dən çox layihəyə qrant ayırmış, 650-dən çox gəncin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində magistratura təhsili xərclərinə dəstək göstərmiş və 330-dan çox beynəlxalq tədbirin maliyyələşdirilməsini həyata keçirmişdir [youthfoundation.com, 2026].

Bundan əlavə, 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun maddi-texniki bazası əsasında “Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzi” yaradılmışdır. Ardınca Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun fəaliyyətinin dəstəklənməsi ilə bağlı əlavə

tədbirlər haqqında” Sərəncamına əsasən ölkənin şəhər və rayonlarında fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev mərkəzlərində Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzinin nümayəndəliklərinin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə 4 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Hazırda respublika üzrə Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzinin 11 regional nümayəndəliyi və 44 bölməsi fəaliyyət göstərir [Gikm.az, 2026].

Gənclər siyasətinin həyata keçirilməsində, xüsusilə regionlarda mühüm rol oynayan qurumlardan biri “Gənclər evi” sosial xidmət müəssisələridir. Gənclər evləri “Gənclər siyasəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.5-ci maddəsinə uyğun olaraq gənclərin ahəngdar inkişafının təmin edilməsi, asudə vaxtının səmərəli təşkili, habelə gənclərə sosial-psixoloji, hüquqi və informasiya dəstəyinin göstərilməsi məqsədilə yaradılmışdır. Hazırda ölkənin müxtəlif regionlarında - Ağstafa, Astara, Balakən, Binəqədi, Göygöl, Lənkəran, Naxçıvan, Sabunçu, Şəmkir, Gəncə, Bakı və Azərbaycanın digər bölgələrində - təxminən 30 gənclər evi fəaliyyət göstərməkdədir [Shafibayli, 2023].

Dövlət gənclər və idman siyasətini reallaşdıran dövlət institutları fəaliyyətlərini 14–29 yaş qrupuna daxil olan bütün gənclərə şamil etsələr də, sosial cəhətdən həssas və risk qrupunda olan gənclərin cəmiyyətə sosial-adaptasiyası və sosial-iqtisadi inkişafı onların fəaliyyətində xüsusi prioritet təşkil edir.

Yuxarıda qeyd olunanlara əsasən demək mümkündür ki, son illərdə gənclər və idman siyasətinin infrakstrukturu inkişaf etmiş, dövlət institutlarının fəaliyyəti təkmilləşdirilmişdir. Lakin dünyanın bir çox ölkəsindən fərqli olaraq, Azərbaycanda gənclər siyasətinin icrasında yerli özünüidarəetmə orqanlarının - bələdiyyələrin rolu olduqca zəifdir [Talibli, 2023, s.5] Buna baxmayaraq, bələdiyyələr regional səviyyədə gənclərin problemlərinin müəyyənləşdirilməsinə və bu problemlərin aradan qaldırılmasına mühüm töhfə verə bilərlər. Bunun reallaşdırılması üçün ən optimal variant bələdiyyələrin tərkibində gənclər şuralarının yaradılmasıdır.

3.Gənclərin ictimai-siyasi həyatda iştirakı

Müasir mərhələdə Azərbaycan gəncləri dövlət orqanlarında, parlamentdə, bələdiyyələrdə, biznes strukturlarında və digər təşkilatlarda təmsil olunaraq cəmiyyətin inkişafına öz töhfələrini vermək imkanına malikdirlər. Gənclərin iştirakçılığının artması və onlarda fəal vətəndaş mövqeyinin formalaşması Ulu Öndər Heydər Əliyevin vətənpərvərlik və vətəndaşlıq tərbiyəsini gənclər siyasətinin əsas istiqamətlərindən birinə çevirməsi, eləcə də bu siyasi xəttin Prezident İlham Əliyev tərəfindən ardıcıl şəkildə davam etdirilməsi ilə bilavasitə bağlıdır. Məhz bu siyasətin nəticəsidir ki, Azərbaycan gəncləri 2020-ci ildə baş vermiş 44 günlük Vətən Müharibəsində ölkənin ərazi bütövlüyünün

və suverenliyinin bərpası uğrunda yüksək fəallıq və şücaət nümayiş etdirmişlər.

Gənclər siyasətinin reallaşdırılmasında gənclər təşkilatları dövlət institutları ilə yanaşı əhəmiyyətli tərəfdaş kimi çıxış edir. Bu təşkilatlar müxtəlif sahələrdə gənclərlə fəaliyyət göstərir, onların potensialını və peşəkar bacarıqlarını inkişaf etdirə biləcəkləri şəraiti təmin edir. Eyni zamanda, gənclər təşkilatları demokratiya üzrə təhsil mərkəzi rolunu oynamağa çalışır, bu əsasla gənclər bu təşkilatlar vasitəsilə cəmiyyətdə öz fikirlərini ifadə etmək və ictimai-siyasi proseslərdə fəal iştirak etmək imkanına malik olurlar [Hahn-Bleibtreu & Molgat, 2012, s.239-240].

Əvvəlki illərlə müqayisədə Azərbaycanda, həm paytaxtda, həm də regionlarda gənclər təşkilatlarının sayı artmışdır. 2015-ci ilin göstəricilərinə əsasən ölkədə 270-dən çox gənclər təşkilatı fəaliyyət göstərir. Bu təşkilatlar müxtəlif istiqamətlər üzrə gənclərin inkişafına dəstək verir və onların ictimai proseslərdə iştirakını təşviq edən əlverişli mühit yaradırlar. Hazırda Gənclər və İdman Nazirliyi gənclər təşkilatları ilə sıx əməkdaşlıq edir və birgə şəkildə müxtəlif tədbirlər həyata keçirir. Bununla yanaşı, gənclər təşkilatları tərəfindən icra olunan layihələr Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu tərəfindən maliyyələşdirilir. Bütün bunları nəzərə alaraq qeyd etmək olar ki, gənclər təşkilatlarının fəaliyyətinin dəstəklənməsi artıq milli gənclər siyasətinin əsas istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir.

Gənclər təşkilatları ölkə daxilində vətəndaşların inkişafına töhfə verir, həmçinin ölkə hüdudlarından kənarında Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq səviyyədə təbliğində mühüm fəaliyyət göstərirlər. Bundan əlavə, müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən gənclər təşkilatları həmin sahələr üzrə gənc kadrların hazırlanmasına da əhəmiyyətli dəstək göstərir [Cəfərov & İmaməliyev, 2012, s.62]. Lakin müəyyən aktual problemlər mövcuddur; onlardan ən əhəmiyyətlisi səmərəli fəaliyyət göstərən gənclər təşkilatlarının uzunmüddətli fəaliyyət göstərə bilməməsidir.

Gənclər təşkilatları artıq təhsil və qeyri-formal təhsilin inkişafında da xüsusi rol oynayırlar. Hazırda 42 ali təhsil müəssisəsində tələbə gənclər təşkilatları fəaliyyət göstərir və bu təşkilatlar Azərbaycan Respublikasının Tələbə Gənclər Təşkilatının (ARTGT) tərkibindədirlər [Cəfərov & İmaməliyev, 2012]. Bundan əlavə, idman klubları və federasiyalarda gənclər siyasətinin həyata keçirilməsində iştirakları genişlənməkdədir.

Gənclər təşkilatları bir çox beynəlxalq təşkilatlarla orta layihələr həyata keçirir və həmçinin müxtəlif assosiasiyalara üzv olurlar. Hazırda bir sıra beynəlxalq gənclər təşkilatları da Azərbaycanda fəaliyyət göstərir. Onlardan biri, Şuşa Razılaşmasına əsasən, Qoşulmama Hərəkatının Gənclər Təşkilatıdır. Bu təşkilat 2021-ci il oktyabrın 4-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin

təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Gənclər Şəbəkəsi əsasında yaradılmışdır [Azerbaijan-news.az, 2022].

Gənclərin cəmiyyətin ictimai həyatında iştirakının artırılmasının əsas mexanizmlərindən biri də könüllülük fəaliyyətidir. Könüllülük sayəsində gənclər yalnız ictimai həyatda iştirak etmir, eyni zamanda müəyyən iş təcrübəsi və praktiki biliklər əldə etmək imkanına sahib olurlar. Azərbaycanda da könüllülük hərəkatı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə daha yüksək səviyyəyə qaldırılmışdır. 2020-ci ildə “Könüllülər ili” elan edilməsi haqqında sərəncam imzalanmış və bununla ölkədə könüllülük hərəkatının hüquqi çərçivəsi formalaşdırılmışdır. Sərəncamda qeyd olunur ki, könüllülük insanları vahid niyyət ətrafında birləşdirən və vətəndaş, cəmiyyət və dövlətin birgə fəaliyyətinin ən uğurlu formatıdır [Azərbaycan Respublikasında 2020-ci ilin “Könüllülər ili” elan edilməsi haqqında sərəncam, 2019].

Hal-hazırda ölkədə bir çox könüllü təşkilat və proqramlar fəaliyyət göstərir ki, bunlara “ASAN Könüllüləri” Təşkilatı, “Bir Könüllü” Tələbələrin Əməkdaşlığı İctimai Birliyi, “Könüllü DOST” Proqramı, “Aqrar İnkişaf Könüllüləri” İctimai Birliyi, “İslahat Könüllüləri” Təşkilatı, “Nəqliyyat Könüllüləri” Proqramı, “Könüllülük Proqramı”, “Miqrasiya Könüllüsü” İctimai Birliyi, “Könüllü Gömrükçü” Dəstəsi, “Turizm Könüllüləri” Təşkilatı, “Eko Könüllüləri” Qrupu, “Gənc Könüllülər” Hərəkatı, “Azərbaycan Diaspor Könüllüləri” Proqramı və “Ədliyyə Könüllüləri” İctimai Birliyi aid etmək olar [Talibli, 2022, s.237]. Bu təşkilatların fəaliyyətlərini əlaqələndirmək məqsədilə də Azərbaycan Könüllülər Koordinasiya Mərkəzi yaradılmışdır [Talibli, 2023, s.16].

Siyasi iştirak dedikdə, siyasi sistemdə cəmiyyəti bağlayıcı qərar vermək səlahiyyətinə malik olan institutların qərarlarına təsir göstərmək məqsədini daşıyan fəaliyyətlər nəzərdə tutulur. Siyasi iştirakın müxtəlif formaları və mexanizmləri mövcuddur. Bunların başında seçkilərdə iştirak etmək dayanır. Ardınca isə siyasi vəzifələrə namizəd olmaq, siyasi partiya üzv olmaq, siyasi müzakirələrdə iştirak etmək, siyasi kampaniyalarda iştirak etmək, eləcə də hökumət və aktual hadisələrə maraq göstərmək kimi fəaliyyətlər gəlir. Lakin gənclər artıq ənənəvi formada siyasi həyatda iştirak etməyə maraqlı deyillər; rəqəmsallaşma dövrünün tələblərinə uyğun olaraq, siyasətə fərqli, qeyri-ənənəvi və rəqəmsal vasitələrlə aktiv şəkildə qoşulurlar. Azərbaycanda da gənclərin siyasi iştirakçılığının artırılması üçün bu istiqamətdə tədbirlərin görülməsi zəruri hal almışdır.

4.Dövlət Proqramları və 2015-2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin İnkişaf Strategiyasının reallaşdırılması və gənclərin inkişafına təsirləri

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə gənclər və idman siyasətinin həyata keçirilməsinin spesifik cəhəti çox istiqamətli və uzunmüddətli dövlət

proqramlarının qəbul edilməsi olmuşdur. İlk olaraq “Azərbaycan Gəncliyi” Dövlət Proqramı (2005–2009), ardınca isə “Azərbaycan Gəncliyi 2011–2015-ci illərdə” Dövlət Proqramı uğurla həyata keçirilmişdir. Müasir mərhələdə isə qloballaşma şəraitində sürətlə dəyişən dünyada gənclərin cəmiyyətin aktual problemlərinin həllində iştirakının artırılması məqsədilə 2017-ci il 15 sentyabr tarixində “Azərbaycan Gəncliyi 2017–2021-ci illərdə” Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı imzalanmışdır. Bu dövlət proqramının məqsədi Azərbaycan Respublikasında gənclər siyasətinin daha səmərəli həyata keçirilməsinə nail olmaq, cəmiyyətin bütün sahələrində gənclərin fəal iştirakına şərait yaratmaq, onların yaradıcı və innovativ potensialının üzə çıxarılmasını dəstəkləmək, gənc nəslin sağlamlığını qorumaq, gənclərin təhsil və məşğulluq məsələlərinə diqqət artırmaq, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından səmərəli istifadəni təşviq etmək və ölkədə könüllülük hərəkatını inkişaf etdirməkdən ibarətdir [2017–2021-ci illərdə Azərbaycan gəncliyi üzrə Dövlət Proqramı, 2017]. Dövlət Proqramına diqqət yetirdikdə isə qarşıda duran vəzifələrin həm miqyasca, həm məzmunca xeyli dəyişdiyini, təkmilləşdiyini, daha inkişaf etmiş məqsədlərə yönəldiyini görmək mümkündür. Bu proqram çərçivəsində 11 istiqamət üzrə 100-dən artıq tədbir nəzərdə tutulmuş və reallaşdırılmışdır.

Təhlillər göstərir ki, hər üç “Azərbaycan Gəncliyi” Dövlət Proqramında əsas istiqamətlərdən biri gənclərin vətəndaşlıq və vətənpərvərlik tərbiyəsidir. Bu istiqamətin müasir mərhələdə də aktuallığını qorumasının əsas səbəbi ondan ibarətdir ki, dünyada aparılan mübarizə hazırda daha çox ideoloji zəmin üzərində formalaşır və müxtəlif güc mərkəzləri Azərbaycan Respublikasının da yerləşdiyi Cənubi Qafqaz regionunda ideoloji amillərdən faydalanmağa cəhd göstərirlər [Talibli, 2022].

“Azərbaycan gəncliyi 2017–2021-ci illərdə” Dövlət Proqramında xüsusilə diqqət yetirilən əsas məqamlardan biri gənclərlə iş sahəsinin inkişaf etdirilməsi olmuşdur. Bu istiqamətdə normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi dövlət proqramının əsas vəzifələrindən biri kimi müəyyən edilmişdir. Bunun mahiyyəti ondan ibarətdir ki, gənclər olduqca heterogen sosial-demografik qrup olmaqla, onların maraq və problemləri zamanla dəyişir və yenilənir. Bu isə gənclərə yönəlmiş siyasətin hüquqi bazasının da mütəmadi şəkildə yenilənməsini zəruri edir. Eyni zamanda, proqramda gənclərlə iş sahəsində fəaliyyət göstərən mütəxəssislərin bilik və bacarıqlarının artırılması da nəzərdə tutulmuşdur. Proqramın mühüm nəticələrindən biri kimi ilk dəfə ali təhsilin magistratura səviyyəsində “Gənclərlə iş” ixtisasının əlavə edilməsinə dair təkliflərin hazırlanması və bir sıra universitetlərdə həyata keçirilməsi gənclərlə iş üzrə peşəkar mütəxəssislərin hazırlanmasına və davamlı kadr potensialının formalaşmasına şərait yaratmışdır.

Gənclər siyasəti çərçivəsində qəbul edilmiş hüquqi aktlarda və dövlət proqramlarında gənclərin təhsili bu siyasətin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edilmişdir. Prezident İlham Əliyev tərəfindən də bu istiqamətə xüsusi yanaşma nümayiş etdirilmiş, gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almaları məqsədilə bir sıra dövlət proqramları qəbul edilmişdir. İlkin olaraq “2007–2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” təsdiqlənmiş və bu proqram çərçivəsində 5000-dən çox tələbə dünyanın nüfuzlu ali təhsil müəssisələrinə təhsil almağa göndərilmişdir [Cəfərov & İmaməliyev, 2012, s.62]. Bu proqramın davamı olaraq “Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022–2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı” qəbul edilmişdir. Proqram çərçivəsində hər il 400 nəfərədək olmaqla, ümumilikdə 2000 nəfərədək Azərbaycan vətəndaşının xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində bakalavriat və magistratura səviyyələrində təhsil alması nəzərdə tutulur [Azerbaijan-news.az, 2024].

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yalnız yeni dövlət proqramları qəbul edilməmiş, həm də qanunvericilik prosesi ardıcıl şəkildə təkmilləşdirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi “Gənclər siyasəti haqqında” Qanunun beynəlxalq-hüquqi normalarla uyğunlaşdırılması və daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə müvafiq dəyişiklik və əlavələr etmişdir. Əgər əvvəlki dövrdə “gənclər” anlayışı 16-35 yaşlı vətəndaşları əhatə edirdisə, aparılan dəyişiklikdən sonra bu yaş həddi 14-29 yaş intervalına endirilmişdir. Gənclərin bu şəkildə yaş təsnifatı Avropa Şurasının müvafiq standartlarına tam uyğun gəlir.

Azərbaycanın gənclər siyasətində müasir mərhələnin və inkişafın əsas göstəricisi Prezident İlham Əliyevin xüsusi sərəncamı ilə təsdiqlənən “2015–2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin inkişaf strategiyası”-dır. Bu strategiya ilə Azərbaycan Respublikasının gənclər siyasətində yeni bir mərhələ başlamışdır. Strategiya dövlət gənclər siyasətinin bütün istiqamətlərini və məqsədlərini əhatə edir. Strategiyada onillik dövr ərzində gənc nəslin potensialının müasir tələblərə uyğun inkişaf etdirilməsi, bu potensialdan dövlətin gələcək inkişaf maraqları naminə istifadə edilməsi və gənclər arasında fəal vətəndaş mövqeyinin formalaşdırılması əsas məqsədlərdən hesab olunur [2015–2025-ci illər üçün Azərbaycan Gənclərinin İnkişaf Strategiyası, 2015].

10 illik strategiya dövründə əldə edilməsi gözlənilən nəticələrə gənclərin təhsil və təlim səviyyəsinin yüksəldilməsi, məzun olan gənclərin münasib işlə təmin olunması, əmək bazarının vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və gənc nəsil arasında işsizlik səviyyəsinin mərhələli şəkildə azaldılması daxildir. Dünya standartlarına cavab verən yüksək ixtisaslı gənc işçi qüvvəsinin formalaşdırılması, eləcə də gənclərin elmə, texnologiyaya və yaradıcılıq

sahələrinə marağının artırılması da bu proqram sənədinin ən mühüm cəhətini təşkil edir.

Bu strategiya olduqca əhatəli şəkildə və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq hazırlansa da, müəyyən aspektlər üzrə təkmilləşdirilməsi mümkündür. Belə ki, strategiya çərçivəsində hədəf qruplar müəyyən edilsə də, həssas gənclər bu qruplar arasında cəmi 17 hədəf gənclər qrupundan yalnız 5-ni təşkil edir. Bu qruplara işsiz gənclər, aşağı gəlirli ailələrdən olan gənclər, əlilliyi olan gənclər, gənc qaçqınlar və məcburi köçkünlər, narkotik istifadəçiləri, eləcə də HIV-ə yoluxmuş gənclər daxildir [Valiyev & Babayev, 2021, s.5]. Gələcəkdə qəbul ediləcək strategiyalarda məhz bu həssas hədəf qruplarının sayının artırılması gənclər siyasətinin səmərəliliyinin yüksəldilməsinə mühüm töhfə verə bilər.

5.Bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafı

Əvvəldə də qeyd etdiyimiz kimi, idman siyasəti bir çox ölkələrdə gənclər siyasətinə inteqrasiya edilərək vahid strategiya şəklində həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikasında da bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafı gənclər siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri olmaqla, ölkədə fəaliyyət göstərən bütün dövlət orqanları və ictimai təşkilatlar üçün prioritet məsələlərdən biridir.

İdman gənclərin yalnız fiziki deyil, həm də mənəvi inkişafına, onlarda vətənpərvərlik düşüncələrinin formalaşmasına mühüm təsir göstərir. Müasir mərhələdə demək olar ki, idman artıq təkə dövlətin sosial siyasətinin tərkib hissəsi olmaqla kifayətlənmir, eyni zamanda beynəlxalq münasibətlər sistemində də mühüm rol oynayır. Bu proses “idman diplomatiyası” anlayışı ilə ifadə olunur [Aslanlı, 2023].

Yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, Azərbaycanda idmanın inkişafı qarşısında iki əsas vəzifə dayanır:

- 1) idmanın maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi;
- 2) peşəkar idman növlərinin inkişafı və bədən tərbiyəsinin kütləviləşdirilməsi.

Milli Olimpiya Komitəsinin sədri seçildiyi andan etibarən idmanı daim diqqət mərkəzində saxlayan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkədə əldə olunan iqtisadi inkişaf idman sahəsinin sürətli inkişafına güclü təkan vermişdir. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən, 2011-ci ildə ölkədə Olimpiya İdman Komplekslərinin sayı 28 olduğu halda, 2022-ci ildə bu göstərici 45-ə çatmışdır [Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, 2025].

Ümumilikdə idman qurğularının sayı 2011-ci ildə 9,491 idisə, 2024-cü ildə bu rəqəm 12,000-dən yuxarı olmuşdur. Olimpiya və digər beynəlxalq səviyyəli idman yarışlarında da müsbət dinamika müşahidə edilir: 2015–2024-cü illər ərzində Azərbaycan idmançıları 2,500-dən çox medal qazanmışdır [Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, 2025].

Azərbaycan artıq təkə beynəlxalq idman yarışlarının iştirakçısı deyil, eyni zamanda bu yarışların keçirildiyi əsas mərkəzlərdən birinə çevrilmişdir. 2015-

ci ildə I Avropa Oyunlarının, 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının, eləcə də 2025-ci ildə Gəncə və ölkənin digər altı şəhərində keçirilmiş III MDB Oyunlarının uğurla təşkil olunması bunun bariz göstəricisidir.

6.Nəticə

Azərbaycan Respublikası gənclər və idman siyasətinin reallaşdırılması sahəsində uzunmüddətli və zəngin təcrübəyə malikdir. Artıq gənclər və idman siyasəti təkcə gənclərin hərtərəfli inkişafını təmin etməklə kifayətlənmir, eyni zamanda sosial siyasətin tərkib hissəsi kimi cəmiyyətin aktual sosial problemlərinin aradan qaldırılmasına, əhalinin rifah səviyyəsinin yüksəldilməsinə və ölkənin gələcək inkişafının təmin olunmasına xidmət edir. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, idmanın inkişafı və ölkədə beynəlxalq idman yarışlarının keçirilməsi yalnız gənclərin fiziki və mənəvi inkişafına deyil, həm də Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artmasına və xarici siyasətinin möhkəmlənməsinə mühüm təsir göstərir, bütün bunlar isə sistemli idarəetmə mexanizmlərinin formalaşdırılması, ardıcıl şəkildə qəbul edilən dövlət proqramları və gənclərin iştirakçılığı vasitəsilə həyata keçirilir.

Nəticə etibarilə, banisi Ulu Öndər Heydər Əliyev olan gənclər və idman siyasəti müasir dövrdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli və mənəvi dəyərlər qorunmaqla, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan ardıcıl və sistemli dövlət siyasəti kimi reallaşdırılır.

7.ƏDƏBİYYAT

1. Aslanlı, G. (2023). Azərbaycan Respublikasında idmanın inkişaf perspektivlərinin qurulmasında Heydər Əliyev siyasətinin rolu. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10(1), 131–143.
2. Azerbaijan-news.az. (2022, July 29). *Şuşada Qoşulmama Hərəkətinin Gənclər Təşkilatı yaradılıb*. Azerbaijan-news.az. Alınıb: <https://www.azerbaijan-news.az/az/posts/detail/susada-qosulmama-herekatinin-gencler-teskilati-yaradilib-1659114740>
3. Azerbaijan-news.az. (2024, February 29). *Gənc nəslin inkişafı dövlətimizin prioritetlərindən biridir*. Azerbaijan-news.az. Alınıb: <https://www.azerbaijan-news.az/az/posts/detail/genc-neslin-inkisafi-dovletimizin-prioritetlerinden-biridir-1706830906>
4. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti. (2015, January 26). “2015–2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin inkişaf strategiyası”nın təsdiq edilməsi haqqında (Sərəncam). Alınıb: <https://e-qanun.az/framework/29206>
5. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti. (2017, September 15). “Azərbaycan gəncliyi 2017–2021-ci illərdə” Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi haqqında (Sərəncam). Alınıb: <https://e-qanun.az/framework/36474>

6. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti. (2019, December 30). *Azərbaycan Respublikasında 2020-ci ilin “Könüllülər ili” elan edilməsi haqqında (Sərəncam)*. Alınıb: <https://e-qanun.az/framework/43830>
7. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. (2025). *Azərbaycan gəncləri*. Alınıb: https://www.stat.gov.az/menu/6/statistical_yearbooks/source/Azerbaijan_gencleri_2025.pdf
8. Azərbaycan Respublikasının “Gənclər siyasəti haqqında” Qanunu. (2002, April 9). № 297-IIQ. Alınıb: <https://e-qanun.az/framework/1619>
9. Cəfərov, A. M., & İmaməliyev, E. B. (Red.). (2012). *Azərbaycanın ictimai həyatında gənclərin rolu*. Sankt-Peterburq; Bakı: MDB iştirakçısı olan dövlətlərin Parlamentlərarası Assambleyası Şurasının Katibliyi. Alınıb: <https://iacis.az/public/upload/files/1/4.pdf>
10. Cəfərov, H. (2009). *Azərbaycanda gənclər hərəkəti (XX əsr)*. Bakı: Nurlan.
11. Valiyev, A., & Babayev, A. (2021). Azerbaijani youth in transition: Is the state youth policy effective enough? *Journal of Eurasian Studies*, 12(4). <https://doi.org/10.1177/18793665211046066>
12. gikm.az. (2026). *Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzi*. Gikm.az. Alınıb: <https://gikm.az/>
13. Hahn-Bleibtreu, M., & Molgat, M. (Eds.). (2012). *Youth policy in a changing world*. Toronto: Barbara Budrich Publishers.
14. Hasankhanli, M. (2025). Legal foundations of youth policy in Azerbaijan: Normative framework and strategic priorities. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, No. 2, 166–172. <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2025-2-20>
15. Oxfam. (2016). *Youth and inequality*. Alınıb: <https://www.oxfamitalia.org/wp-content/uploads/2016/08/bp-youth-inequality-global-120816-embargo-en-final.pdf>
16. Shafibayli, R. (2023). The role of state social policy in increase of the social status and activity of the young people in Azerbaijan. *Path of Science*, 9(7), 6001–6008. <https://doi.org/10.22178/pos.94-15>
17. Talibli, R. (2022). Azərbaycan Respublikasında dövlət gənclər siyasətinin başlıca istiqamətləri və vəzifələri. *Sosial Elmlər*, 1, 223–238.
18. Talibli, R. (2023). Azərbaycan Cumhuriyeti'nde devlet gençlik politikasının uygulanmasının temel yönergeleri ve mekanizmaları. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10(2), 1–18. <https://doi.org/10.46868/atdd.2023.266>
19. United Nations. (2010). *World programme of action for youth*. New York: UN Publications. Alınıb: <https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay2010.pdf>

20. Youthfoundation.az. (2026). *Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu*. Youthfoundation.az. Alınıb: <https://youthfoundation.az/>

7. REFERENCES

1. Aslanli, G. (2023). The role of Heydar Aliyev's policy in shaping the development prospects of sports in the Republic of Azerbaijan. *Akademik Tarih ve Dushunce Dergisi*, 10(1), 131–143. (in Azerbaijani)
2. Azerbaijan-news.az. (2022, July 29). *Establishment of the Youth Organization of the Non-Aligned Movement in Shusha*. Azerbaijan-news.az. Retrieved from <https://www.azerbaijan-news.az/az/posts/detail/susada-qosulmama-herekatinin-gencler-teskilati-yaradilib-1659114740> (in Azerbaijani)
3. Azerbaijan-news.az. (2024, February 29). *The development of the young generation is one of the priorities of our state*. Azerbaijan-news.az. Retrieved from <https://www.azerbaijan-news.az/az/posts/detail/gencneslin-inkisafi-dovletimizin-prioritetlerinden-biridir-1706830906> (in Azerbaijani)
4. President of the Republic of Azerbaijan. (2015, January 26). *On the approval of the "Strategy for the development of Azerbaijani youth for 2015–2025" (Decree)*. Retrieved from <https://e-qanun.az/framework/29206> (in Azerbaijani)
5. President of the Republic of Azerbaijan. (2017, September 15). *On the approval of the State Program "Azerbaijani youth for 2017–2021" (Decree)*. Retrieved from <https://e-qanun.az/framework/36474> (in Azerbaijani)
6. President of the Republic of Azerbaijan. (2019, December 30). *On declaring 2020 as the "Year of Volunteers" in the Republic of Azerbaijan (Decree)*. Retrieved from <https://e-qanun.az/framework/43830> (in Azerbaijani)
7. State Statistical Committee of the Republic of Azerbaijan. (2025). *Youth of Azerbaijan*. Retrieved from https://www.stat.gov.az/menu/6/statistical_yearbooks/source/Azerbaijan_gencleri_2025.pdf (in Azerbaijani)
8. Law of the Republic of Azerbaijan "On Youth Policy". (2002, April 9). *No. 297-IIQ*. Retrieved from <https://e-qanun.az/framework/1619> (in Azerbaijani)
9. Jafarov, A. M., & Imamaliyev, E. B. (Eds.). (2012). *The role of youth in the social life of Azerbaijan*. Saint Petersburg; Baku: Secretariat of the Council of the Interparliamentary Assembly of the CIS Member States. Retrieved from <https://iacis.az/public/upload/files/1/4.pdf> (in Azerbaijani)

10. Jafarov, H. (2009). *The youth movement in Azerbaijan (20th century)*. Baku: Nurlan. (in Azerbaijani)
11. Valiyev, A., & Babayev, A. (2021). Azerbaijani youth in transition: Is the state youth policy effective enough? *Journal of Eurasian Studies*, 12(4). <https://doi.org/10.1177/18793665211046066> (in English)
12. gikm.az. (2026). *Youth Development and Career Center*. Gikm.az. Retrieved from <https://gikm.az/> (in Azerbaijani)
13. Hahn-Bleibtreu, M., & Molgat, M. (Eds.). (2012). *Youth policy in a changing world*. Toronto: Barbara Budrich Publishers. (in English)
14. Hasankhanli, M. (2025). Legal foundations of youth policy in Azerbaijan: Normative framework and strategic priorities. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, No. 2, 166–172. <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2025-2-20> (in English)
15. Oxfam. (2016). *Youth and inequality*. Retrieved from <https://www.oxfamitalia.org/wp-content/uploads/2016/08/bp-youth-inequality-global-120816-embargo-en-final.pdf> (in English)
16. Shafibayli, R. (2023). The role of state social policy in increasing the social status and activity of young people in Azerbaijan. *Path of Science*, 9(7), 6001–6008. <https://doi.org/10.22178/pos.94-15> (in English)
17. Talibli, R. (2022). Main directions and objectives of state youth policy in the Republic of Azerbaijan. *Social Sciences*, 1, 223–238. (in Azerbaijani)
18. Talibli, R. (2023). Basic guidelines and mechanisms for the implementation of state youth policy in the Republic of Azerbaijan. *Akademik Tarih ve Dushunce Dergisi*, 10(2), 1–18. <https://doi.org/10.46868/atdd.2023.266> (in Turkish)
19. United Nations. (2010). *World programme of action for youth*. New York: UN Publications. Retrieved from <https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay2010.pdf> (in English)
20. Youthfoundation.az. (2026). *Youth Foundation of the Republic of Azerbaijan*. Youthfoundation.az. Retrieved from <https://youthfoundation.az/> (in Azerbaijani)